

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH YO'LLARI.

Abdufattoyeva Ozoda

Qo'qon Universiteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich ta'lim jarayonida innovatsion pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning nazariy asoslari, amaliy yo'llari hamda ularning ta'lim sifati va samaradorligiga ta'siri tahlil qilingan. Shuningdek, raqamli ta'lim vositalari, interfaol metodlar va zamonaviy texnologiyalar orqali o'quvchilarning bilish faolligini oshirish masalalari yoritilgan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, innovatsion texnologiyalar, raqamli ta'lim, interfaol metodlar, ta'lim sifati.

Аннотация: В статье анализируются теоретические основы и практические пути использования инновационных педагогических и информационно-коммуникационных технологий в начальном образовании. Рассматривается влияние цифровых технологий и интерактивных методов на повышение качества и эффективности учебного процесса.

Ключевые слова: начальное образование, инновационные технологии, цифровое обучение, интерактивные методы, качество образования.

Abstract: This article analyzes the theoretical foundations and practical ways of using innovative pedagogical and information technologies in primary education. It highlights the role of digital tools and interactive methods in improving the quality and effectiveness of the educational process.

Keywords: primary education, innovative technologies, digital learning, interactive methods, educational quality.

Kirish. Bugungi globallashtirish va raqamlashtirish sharoitida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, ayniqsa boshlang'ich ta'lim bosqichida zamonaviy innovatsion texnologiyalarni joriy etish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Chunki boshlang'ich ta'lim o'quvchilarda bilim olishga bo'lgan munosabat, mustaqil fikrlash, ijodkorlik va muloqot ko'nikmalarining shakllanishida asosiy poydevor hisoblanadi. Mazkur bosqichda ta'lim jarayonini innovatsion texnologiyalar asosida tashkil etish o'quvchilarning intellektual rivoji va bilimlarni samarali o'zlashtirishiga xizmat qiladi.¹ O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasini isloh qilish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev o'z chiqishlarida ta'lim tizimini zamon talablariga moslashtirish, ilg'or pedagogik va raqamli texnologiyalarni keng joriy etish zarurligini alohida ta'kidlab, "ta'lim-tarbiya tizimini isloh qilmasdan turib, jamiyatni tubdan yangilash mumkin emas", deya qayd etadi.² Ushbu fikrlar boshlang'ich ta'limda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning dolzarbligini yanada oshiradi. Shuningdek, 2020-yil 23-sentabrda qabul qilingan O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunida ta'lim jarayoniga zamonaviy pedagogik texnologiyalar va axborot-kommunikatsiya vositalarini joriy etish ta'lim tizimini rivojlantirishning muhim vazifalaridan biri sifatida belgilangan.³ Mazkur qonun asosida boshlang'ich ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar, interfaol metodlar va innovatsion yondashuvlardan foydalanish uchun mustahkam huquqiy asos yaratildi. Bundan tashqari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida ta'lim tizimini raqamlashtirish, elektron resurslar va masofaviy ta'lim texnologiyalarini keng joriy etish belgilangan bo'lib, bu jarayon boshlang'ich ta'lim bosqichidan boshlanishi zarurligi ta'kidlanadi.⁴ Ayniqsa, kichik yoshdagi o'quvchilarning axborotni qabul qilish xususiyatlarini hisobga olgan holda, vizual va interfaol

¹ Ishmuhammedov R., Yo'ldoshev J. **Ta'limda innovatsion pedagogik texnologiyalar.** – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.

² Mirziyoyev Sh.M. **Ta'lim-tarbiya tizimini rivojlantirishga oid nutqlari va ma'ruzalari.** – Toshkent: O'zbekiston, 2019.

³ O'zbekiston Respublikasi. **"Ta'lim to'g'risida"gi Qonun** (2020-yil 23-sentabr). – Toshkent, 2020.

⁴ O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. **"Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi.** – Toshkent, 2020.

texnologiyalardan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Boshlang'ich ta'limda innovatsion texnologiyalardan foydalanish nafaqat o'quvchilarning bilim saviyasini oshiradi, balki ularning mustaqil fikrlashi, ijodiy yondashuvi va ta'lim jarayoniga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi. Shu bois, innovatsion texnologiyalarni ta'lim amaliyotiga joriy etish masalasi bugungi kunda dolzarb ilmiy-pedagogik muammo sifatida namoyon bo'lmoqda.⁵

Asosiy qism. Boshlang'ich ta'limda innovatsion texnologiyalardan foydalanish bugungi ta'lim jarayonining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Innovatsion texnologiyalar deganda ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi zamonaviy pedagogik yondashuvlar, interfaol metodlar hamda axborot-kommunikatsiya vositalari tushuniladi. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlarini inobatga olgan holda bilimlarni qiziqarli va tushunarli tarzda yetkazish imkonini beradi. Natijada o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishi ortib, bilish faolligi va mustaqil fikrlash qobiliyati rivojlanadi.⁶ Boshlang'ich sinflarda raqamli texnologiyalardan foydalanish ta'lim jarayonini yanada samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Jumladan, interfaol doskalar, multimediali taqdimotlar, elektron darsliklar va ta'limiy platformalar o'quv materiallarini vizual asosda tushuntirish imkonini beradi. Bunday vositalar orqali o'quvchilar axborotni tezroq qabul qiladi va uni uzoq vaqt xotirada saqlab qoladi. Shuningdek, raqamli texnologiyalar o'quvchilarning axborot bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirib, ularni zamonaviy ta'lim muhitiga moslashishiga yordam beradi.⁷ Boshlang'ich ta'limda interfaol metodlardan foydalanish ham innovatsion texnologiyalarning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. "Aqliy hujum", "Klaster", "Rol o'ynash", "Guruhda ishlash" kabi metodlar o'quvchilarning muloqotga kirishish, o'z fikrini erkin ifodalash va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bunday yondashuvlar o'qituvchining dars jarayonidagi rolini yo'naltiruvchi va tashkil etuvchi sifatida namoyon etib, ta'lim jarayonining

⁵ Yo'ldoshev J., Usmonov S. **Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat**. – Toshkent: O'qituvchi, 2017.

⁶ Ishmuhamedov R. *Ta'limda innovatsion texnologiyalar va interfaol metodlar*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.

⁷ Polat E.S., Buxarkina M.Yu. *Новые педагогические и информационные технологии в системе образования*. – Москва: Академика, 2016.

samaradorligini oshiradi. Natijada boshlang'ich ta'limda innovatsion texnologiyalar ta'lim sifatini yaxshilashning muhim omiliga aylanadi.⁸

XULOSA. Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich ta'limda innovatsion texnologiyalardan foydalanish ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning bilimlarni puxta o'zlashtirishi hamda ularning intellektual va ijodiy salohiyatini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy pedagogik va raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish va o'z fikrini erkin ifodalash ko'nikmalarini shakllantiradi. Boshlang'ich ta'lim bosqichida innovatsion texnologiyalarning qo'llanilishi o'quvchilarning ta'lim jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshiradi, darslarni yanada mazmunli va samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Interfaol metodlar va raqamli vositalar yordamida ta'lim jarayonining individuallashtirilishi ta'minlanib, har bir o'quvchining imkoniyatlarini inobatga olishga erishiladi. Shuningdek, innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanish o'qituvchining kasbiy mahorati va pedagogik kompetensiyasini oshirishni talab etadi. Shu bois, boshlang'ich sinf o'qituvchilarini zamonaviy texnologiyalar bilan ishlashga tayyorlash, ularning raqamli savodxonligini rivojlantirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Umuman olganda, boshlang'ich ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish, raqobatbardosh va bilimli avlodni tarbiyalashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – T.: 2020.
2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – T.: 2021.
3. Karimov I.A. Barkamol avlod orzusi. – T.: Sharq, 1999.
4. Ishmuhamedov R. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – T.: 2018.
5. Yo'ldoshev J. Pedagogik texnologiyalar asoslari. – T.: 2019.
6. Slastenin V.A. Pedagogika. – M.: Akademiya, 2017.

⁸ Klarin M.V. *Innovatsionnaya deyatel'nost v obrazovanii*. – Moskva: Pedagogika, 2017.

7. Klarin M.V. Innovatsion pedagogika. – M.: 2016.
8. Polat E.S. Noviye pedagogicheskiye texnologii. – M.: 2015.